

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Quintus gradus Paupertatis rerum necessariorum penuriam pati. Cap. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

tit. Profert ille sapienter sermones suos, & licet beneficium sit in illum, cui subuenit, se tamen maius beneficium, id est, occasionem miserendi, sermone recepisse cognoscit. Ideo nunquam a spe sua excidet, sed quia non semel, aut bis, sed tota die, & quoties se obtulerit occasio, miseretur, & commodat, semen ipsius, id est, multiplex meritum eius dum augetur, in benedictione erit.

Ille ergo religiosus hunc paupertatis gradum affectus est, qui ira fuerit necessariis contentus, ut eis immoderato affectu non hæreat: qui rerum necessariorum ita curâ abiciat: qui ineptas & superfluas earundem rerum commutationes fugiat: qui eas, si commodè possit, fratri petenti non denegat, sed libenter mutuo concedat: qui denique, si absque eius consensu ad tempus tollantur, æquamiter ferat. Hic gradus magnam secum pacem affert, & non paucos, nec leues defectus, ac turbationes abscindit.

Quintus Gradus Paupertatis, rerum necessariorum penuriam pati.

CAPVT VIII.

ATIS rudis (vt mihi quidem videtur) & incipiens erit paupertas, si in his gradibus, qui explicati sunt, sistat: & ad hunc quintum, quem præ manibus habemus, non procedat. Paupertas enim indigentia vocatur, eo quod pauperem aliquibus indigere faciat. Qui autem solum curat superflua rescacare, & omnibus necessariis vult abundare, & nulla re, neque minima indigere, is falsò sibi nomen pauperis arrogat, & de huius virtutis perfectione se iactat. Audeo dicere, neque reges huius sæculi hoc habent, vt nullo egeant, & ad suum statum omnia necessaria possideant. Neminem illorum videbis, qui nõ a subditis tributa exigat, qui non multorum talentorum sit debitor, qui non, in extraordinariis sumptibus, quales insurgente bello fieri solent, non ex nobilibus noua auri & argenti adiumenta corradat. Id autem sæpe facit, non cupiditate thesaurizandi motus, sed vera necessitate pressus, & indigentia compulsus. Quod si reges terræ necessariis indigent, delicata satis, immo & ridicula erit profectò illius religiosi paupertas, qui nullo indigere velit, & omnibus necessariis abundare. Qui si cibis bene paratus non sit, aut non abundanter, & suo tempore ministratus, murmurat: si vestis illi data sit aliquantulum decreta, conqueritur: si in librâ, si in cellâ suppellectili aliquid desit, tristatur: cuius vox videtur esse illa Apollonij Tyanei, qua ad dũs suis petebat: Concedite mihi pauca habere, sed nullus indigere. Is secundum mundum istum dicitur diuitibus huius sæculi, nam illi talem paupertatem non auerterentur, qua nihil illis deficeret, & quidquid in mentem venisset, statim haberent.

Paupertas igitur non solum efflagitat, vt superflua & inutilia abiciamus, vt sola necessaria habeamus, vt his nimio affectu non adhareamus; verum & vt aliquando indigere & penuriam pati nouerimus. Cibus pauperum semper sit communis, ab omnibusque delicis secularium alienus, & aliquando sit parcus, qui nos tantillum famis experiri permittat. Vestis sit vilis, quam modicis expensis religio ministret, & interdum sit minus comoda, quæ in hyeme algere, & in æstate calorem sustinere faciat. Reliqua suppellex sit curta, quæ non ad luxum, & ad desiderium naturæ corruptæ nostræ, sed vix ad necessitatem sufficiat. Quod si nobis omnia abundanter tribuantur, ita vt

A non appareat, in quo indigentiam patiamur, nostrum erit ea cū rubore & confusione suscipere, & nos ipsos tamquã pauperes fictos arguere, & aliqua pro amore paupertatis a nobis sponte subtrahere. Hanc paupertatē, quæ indigentia admittat, in illo sancto Christi collegio, haud dubiè reperiemus. Matthæus enim ait: Abiit Iesus per sara sabbato; discipuli autē eius esurientes cœperunt vellere spicas, & mādūcare. Non erat sanè nimis abundans illa sancta domus, cui panis etiam cibariorum defuit, & spicæ vellendæ fuerunt, & grani manibus permundandi, vt ad famem depellendam sufficerent. Huius autem euulsiōnis spicarum causam fuisse discipulorum famē, qua premebantur, manifestè Dominus patefecit, verbis sequentibus: [Non legistis, inquit, quid fecerit David quādo esuriit, & qui cum eo erant, quando intrauit in domum Dei, & panes propositionis comedit, quos non licebat ei edere:] Ac si diceret, sicut necessitas, & magna esurientia Davidis, & sociorum eius, acceptionem, & consumptionem panum propositionū, licitam fecit: ita & presens necessitas discipulorū meorum euulsiōnem spicarum, atque earum manibus confractionem licitam & studiosam efficit. Hanc paupertatem meritò quidem exaggerat Chrysostrōmus, dum ait: Tu verò abstinentiam discipulorū mecum admittate: admirare, inquam, quomodo nullā corporis curam, nullum studiū habeant: sed sine præmeditatione aliqua & præparatione mensam sibi sic constituunt, vt continua ferè cogantur inedia premineque tamen à Christo abscedant: nam nisi malo inedia nimium vexarentur, nunquam certè illud in sabbato fecissent.]

B Ille itaque Dominus, [qui dat iumentis etiam ipsorum, & pullis cornuorum inuocantibus eum:] discipulorum dilectissimorum quasi obliuiscatur, & vel panem hordeaceū non ministrabat, vt discerent indigere, & pauperibus Euangelicis formā paupertatis ostenderent. Qui certè, si nunquam egeant, si nunquam famem ex defectu cibi, aut frigus ex attritione indumenti, aut aestum ex celle incommoditate patiantur, vim paupertatis ignotant: quæ non solum abundantiam, & rerum affluentiam, sed indigentiam, sed penuriam, sed rerum etiam necessitatum carentiam intulit.

C Paulus etiam Apostolatus dignitatem adeptus, dissimilis esse noluit aliis Apostolis in affectu paupertatis. Ait enim se pro Christo laborasse, & Euangelium disseminasse in labore, & ærumna, in vigiliis multis, in fame, & siti, in ieiuniis multis, in frigore, & nuditate. Hoc namque est stipendium Apostolo strenuissimo prerogatum à Domino: Hæc curatum vacuitas, vt posset se totum in ministerium prædicationis impendere: rerum omnium indigentia, qua ad corporis necessitates subleuandas distrahitur. Ita quidē, quia non pro mercede terrena, sed pro cælesti premio laborat. Sit illi fames pro cibo, sitis pro potu, sitis in pro fatuitate, sit illi frigus pro fomento, & nuditas pro glorioso carnis amictu, quia sic docet Euangelicōs pauperes vnuerfa terrena vsque ad sustinentiā magna indigentia cōtinere, & sola cælestia suscipere. Nec timendū est, quod fortis animus his necessitatibus pressus à ministerio veri abnoceat, quia has necessitates sciens, & volens, pro Christo elegit, cuius gloriosum aspectum vt mercede solum expectat, & necessaria ad sustentandam naturā non defutura confidit. Egeat Paulus, & etiam necessarius creat, vt his quæ prædicat, testimonium ferat. Si enim eum ac prædicatores reliquos viderint homines nihil in hoc mundo querere, & alacres in opia sustinere, propter spem futurorum honorum, & his, quæ sibi proponuntur, in futura vita cœturis credent. Vnde Chrysostrōmus

Matth. 12.1.

2. 3.

Chrysostr. hom. 40. in Matth.

Ps. 145. 9.

1. Cor. 11.

27.

2. 3.

Chrysostr.

egregiè

egregie ait: Talis est luminis virtus, vt non solum luceat, sed & illuc ducat illos, qui sequuntur. Cum enim viderint omnia presentia nos contemnetes, & ad futura preparatos, ante omnem sermonem operibus nostris credent. Quis enim ita est amens, vt videns eum, qui & ante lasciuiebat, & ditabatur, omnia exutum, & ad famem, & inopiam, & duram vitam, sanguinem, occisionem, & omnia, quae videntur periculosa, preparatum, non manifestam accipiat hinc futurorum demonstrationem? Si autem nos presentibus implicauerimus, & immiscuerimus, qualiter poterunt credere, quod ad possessionem alia festinamus? Sic ille.] Hae autem non tantum illis religiosis congruunt, qui salutem animarum curant: verum, & ceteris omnibus, licet solitaria vitam agant, quoniam ad illos etiam pertinet, vt testes sint veritatis fidei, & eam aliis praedicent, si non verbo, at sanctae conuersationis exemplo. Hae autem conuersatio maxime persuadet, cum vsque ad sustentiam indigentiae, & vsque ad defectum rerum necessarium temporalia contemnit.

Nec Dominus durus est in homines, qui a iustis saeculum relinquentibus, talem paupertatem exposcit: nihil enim ab illis petit, quod non sibi ipse prius acceperit. Nam & eius indigentia magna fuit in infantia, magna in vita decursu, magna in morte ipsa, cui ob dolores irruentes solent commoda nonnulla absque paupertatis iactura concedi. Denique verbum eius est: Vulpes foveas habent, & volucres caeli nidus, Filius autem hominis non habet vbi caput reclinet.] Nescio an indigentia ulterius progredi possit. Cui enim in terra constituto, licet pauperrimo, licet ab omnibus derelicto, defuit aliquando lapis, in quo caput ad quietem apponeret? Certè Iacob a domo paterna, & a patria exulans, & fratris indignationem fugiens, in ipsa solitudine tulit de lapidibus, qui iacebant, & supponens capiti suo dormiuit in eodem loco. At Filius Dei, quanta paupertate nostri causa premeretur exposuit, dum se eua carete loco, vbi caput reclinarer, edixit. Et nos talem paupertatem ob amorem eius eligemus, vt nullo omnino indigeamus? Et statim atque aliquid defuerit, querulabimur? Et statim pauperum, non ad patendum, sed ad commodius viuendum, assumemus? Quis non videat hoc esse statum paupertatis abuti, & homines velle decipere, & sub praetextu paupertatis vitam a molestis alienam queritare? Eligamus itaque indigentiam, & inopiam, quae sine dubio vtilior est nobis. Vt enim ait Hugo Victorinus, Melius est aliquid egestatis propter Dominum sustinere, quam superabundare. Nam egestas, quae propter Dominum est, generat humilitatem, quae est initium omnium bonorum. Abundantia vero parit superbiam, quae est initium omnium malorum. Seruus ergo Dei, vt voluntatem atque appetitum carnis possit reprimere, semper debet ad minus redere, vt ipsorum alimentorum, & vestimentorum minus velit habere etiam, quam necesse sit. Adiutorem quippe habemus internae interionis hunc hominem, quem exterius gestamus: & si ipsi insunt lasciuiae: ipsi tamen affectus suppetunt operationis bonae. Vnde necesse est vt interior homo noster aequus quidem arbiter praesideat inter se, & eum, quem exterius gestauit: quatenus ei homo suus exterior, & semper ad debitum ministerium seruire sufficiat, & numquam superbe libera ceruice contradicat.

Vult autem Christus Saluator noster, vt paupertatem vsque ad defectum rerum necessarium eligamus, non quia durus, aut immitis sit in nos (vt cepimus dicere) qui tenerissime suos diligit, sed qui huius paupertatis ministerio mira operatum in nobis. Indigentia, & penuria rerum Deus mentem purgat, & su-

perflua peccatorum eliminat. Ecce excoxi te, inquit, sed non quasi argentum, elegi te in camino paupertatis.] Compunctio excoquit, & peccata delet, & non quasi argentum excoquit, quia non vt digni eramus, afflictione premit, & in camino paupertatis eligit, quia penas, quas merebamur, labore paupertatis tollit. Vnde Gregorius de diuite epulone illo, & Lazaro mendico sic scribit: Si qui estis, qui in hoc mundo exterioris boni aliquid accepistis, ipsum, vt ita dicam, donum exterius pertimescere debetis: ne vobis pro quorundam vestrorum actuum recompensatione sit datum: ne iudex qui hic bona exteriora restituit, a retributione boni intimi repellat: ne honor hic, vel diuitiae, non adiumentum virtutis, sed remuneratio sint laboris. Ecce enim dum dicitur: recepisti bona in vita tua: iudicatur & diues iste boni aliquid habuisse, ex quo in hac vita bona receperit. Rursumque dum de Lazaro dicitur, quia recepit mala: profecto monstratur & Lazarus habuisse malum aliquid, quod purgaret. Sed mala Lazari purgavit ignis inopia, & bona diuitis remuneravit felicitas transeuntis vitae. Illum paupertas afflixit, & tertium, istum abundantia remuneravit, & repulit. Quicumque ergo bona in hoc saeculo habetis, cum vos bona egisse recolitis, valde de ipsis pertimescite, ne concessa vobis prosperitas eorumdem remuneratio sit bonorum. Et cum quolibet pauperes nonnulla reprehensibilia perpetrare conspiciatis, nolite despiciere, nolite desperare, quia fortasse quos superfluitas tenuissimae prauitatis inquinat, caminus paupertatis purgat. De vobis omnimodo pertimescite: quia nonnulla etiam male acta, prospera vita secuta est. De illis vero sollicitè pensate, quia eorum vitam etiam magistra paupertas cruciat, quousque ad vitae rectitudinem perducatur.] Nemo (vt credo) diffitebitur, quia habet multas culpas, quas purget, multas penas, quas soluat, dicente Apostolo Ioanne: Si dixerimus quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus. Has autem, & illas non tollit nomen paupertatis, sed res. Nomen vacuum est illa paupertas, quae abundantiam querit, & nullam indigentiam sustinet. Res vero paupertatis, est, inopiam & penuriam rerum, quibus egebamus, amplecti. Hanc diligamus, si cupimus a peccatis nostris paupertatis igne purgari.

Mala quidem tollit ista paupertas, qua indigentiam & absentiam aliquarum rerum, quae opus erant, experimur, nec solum hoc, verum, & exercitationem, & augmentum, & perfectionem virtutum confert. Inopia haec voluntarie suscepta virtutes exercet, nam ad rerum despicientiam prouocat, humilitatem infert, & patientiam examinat, sine qua, audeo dicere, nulla virtus secura persistit. Nam verba sunt Ambrosij. Non potest quis praemium accipere, nisi legitime certauerit; nec gloriosa victoria est, vbi non fuerint laboriosa certamina.] Qui igitur certamina virtutum patientia non vicerit, non poterit victoria coronari. At, quae patientia erit, vbi nihil est penuriae, nihil afflictionis, quod sufferatur? Certè si omnia affluunt, & ad votum abundant, non apparet, in quo paupertas, quae nullo indiget, aut patientia, quae nihil sustinet, magnum aliquid praemium consequatur. Virtutes etiam auget ista paupertas, dum occasiones vitiatorum abscondit. Et ideo Crates Thebaeus, auctor Hieronymo, cum esset diuissimus, & Philosophiae discenda causa Athenas pergeret, magnum auri pondus, quod possidebat, abiecit, existimans videlicet se non posse simul diuitias & virtutes possidere. Simile autem est, diuitias retinere, & abundantiam in omnibus querere, & omnem indigentiam inseparabilem paupertatis comitem auersari. Si autem tu post arreptum sanctae

religio

Matth.
8.20.

Gen. 28.
11.

Hugo in
reg. 6. 5.

Isaia 48.
10.

Gregor.
hom. 40.
in Euidg.

Laz. 16.
25.

1. Ioan. 1.
8.

Ambrosij.
epist. ad
Paulin.

Hierom.
epist. ad
Paulin.

religionis propositū, & post abiectas diuitias, abundantiam concupiscis, & penuriam horres, tibi ipsi statum perfectionis habenti contradicis. Nam hic status nuditatem, aut vacuitatē terrenis affectibus profiteretur, tu verò plenitudinem diligis, & desiderio, vt nihil tibi omnino desit, inquiris. Ab hac demum indigentia in statu nostro virtutum perfectio depēdet. Sapēque vidimus pauperiores, & voluntate indigentiores, & sibi ipsis parcē necessaria tribuentes, aliis, qui abundantiam quaerunt, mentis munditie & virtutum augmento præcellere. Nec mirum, nam illi expeditiores sunt ad currendam perfectionis viam, hi verò quasi suorum desideriorum cōpedibus vincti, ne valeant liberē per viam arctā & cliuosam incedere. Atque adeo iure optimo Vincentius Ferratiensis perfectionis documenta ab hac paupertate, quæ indigentiam sustinere sciat, orsus est, quia videlicet ipsa curis terrenis liberat, vt vna præcipua cura sanctē viuendū nos teneat. Oportet, inquit, primitus, vt qui vult sanctus esse, & animabus prodesse, omnia terrena contemnat, & velut stercorea reputet, & solum districte ad necessitatē de ipsis recipiat: quam necessitatē in paucis colligat, sufferendo etiam quædam incommoda propter paupertatis amorem, sicut quidam ait: Scio quod laudabile nō est pauperem esse, sed in paupertate paupertatem amare, & paupertatis inopiam propter Christum gaudenter & hilariter sustinere: Et statim subdit: Proh dolor! multi de paupertatis solo nomine gloriantur. Sed quo pacto? vt eis nihil desit. Dicunt se amicos paupertatis, sed paupertatis amicos & sodales fugiunt suo posse, famem, sitim, contēptum, despectionem. Sic ille. Ego autem addo, quod factis hi conuincuntur paupertatem non amare. Nam qui amicum diligit, omnia eius diligit, & qui virtutem paupertatis amat, eius actus dilisse non potest.

At quibus ad hunc gradum ascendendum incitaberis? His, vt opinor. Primò, quod natura paucissimis contenta est, & multa necessaria petamus, quæ dum ex parte, aut omnino deficiunt, sine illis nos commodē & lætē viuere non sperimus. Secundò, quod multi ex fratribus nostris nobiliores, & delicatiores aliqua incommoda propter Christum sentiunt, & sua patientia cælum mercantur. Vnde erubescendū esset nobis, si nihil incommodi sustineremus, quo augmentum cœlestis præmij mercaremur. Tertio, quod multi in sæculo etiam post magnam abundantiam ad extremam inopiam redacti sunt, & euentibus cogentibus non solum necessariis carent, sed penē ob defectum cibi, & potus, ad ianuam mortis accedūt. Illi sine fructu tanta patiuntur, quia non voluntariē, nec propter Deum illis incōmodis se subiecerunt, quid multum si nos propter perfectionē, & regnum cœlorum aliquibus careamus, & non nihil indigentis sustentemus? Quartò, Deus pauperes suos, qui propter ipsum egere volunt, bonis spiritalibus ditat; & secundum multitudinem incommodorum meorum opes tuæ, Domine, quibus tuos amicos ditas, impleuerunt animam meam. Quintò, dum Christus à te aliqua necessaria tolli permittit, ipse tibi se liberent associat, vt tuam indigentiam suppleat, iuxta illud Isaiæ: Dabit tibi Dominus panem arctum, & aquam breuem, & non faciet auolare te vltra doctorem tuum. Sed dum nec cibum, nec potum, nec reliqua ad sufficientiam habes, Christi societate, qui melior est tibi quam omnes diuitiæ mundi, perfrueris. Sextò deniq; Magna atque indicibilis consolatio parata est indigentiam aliquam pro Christo patientibus. In cuius rei typo dictum est diuiti epuloni: Fili, recordare, quia recepti isti bona in vita tua, & Lazarus similiter mala: nunc

A verò hic consolatur, tu verò cruciaris. Nec tota consolatio in futuram vitam seruata est, sed multum refrigerij in vita præsentis indigentiam patientibus datur. Sicut enim tres pueri in fornacem ignis ardentis coniecti, cœlesti cōsolatione repleti sunt, adeo vt præ lætitia in Dei laudē prorumperent: ita & pauperes Euāgelici in camino paupertatis positi, ingentē exultationē cœlitus demissam accipiunt. Quam rem magnificis verbis exponit Chrylóstomus in hunc modū: Consideremus nouū quiddā atq; mirabile, hominē in fornace gratias suppliciter agentē: hominē in fornace dulci modulatione cantantē: hominē in extrema inopia colligatū, & plurimā tamen Deo gloriā, laudēque referentem. Illis siquidem pueris inueniuntur æquales, quotquot paupertatē cum gratiarū actione patiuntur. Est enim terribilior pauperes igne, & amplius ferire consuevit. Verū vt illos nō aduulsi ignis, sed quoniā gratias Domino retulerūt, etiam vincula eorum continuē dissoluta sunt: Sic etiā tibi, si paupertatem cum gratiarum actione sustinueris, vincula resoluuntur, & ignis extinguitur. Si verò non extinguitur, multo maiori miraculo fontis naturam ignis imitabitur, quod in his certē conspici potest, qui iuxta Euāgelium philosophantur, quiq; libentius in paupertate, quam in suis opibus diuites, gloriantur. Nam & tunc illi, qui in ardenti fornace consistunt, purissimo rore fruebantur: & licet non fuerit ignis extinctus, in medio sui tamen stantes, omnino non ardeat. Hactenus ille. Si autem Deus pauperes non solum statu, sed experimento, qui scilicet indigentiam necessariorū patiuntur, ita multiplicat, ita protegit, ac consolatur, æquum est, vt qui statu pauperes Euāgelici sumus, experientia quoq; pauperes simus, & libenter penuriam & incommoda partiamur.

Chryl. homil. 4. in Matt.

Sextus Gradus Paupertatis, in egritudinibus paucis contentum esse.
CAPVT IX.

D hunc gradum paupertatis ponendum, & illum à præcedente distinguendum, nos auctoritas Bonau. compellit, qui istū gradum huius virtutis enumerās, ab illo priori distinguit. Sic enim ait: Altus gradus paupertatis est, nolle habere certū hospitium, sicut Christo non fuit locus in diuersorio. Altior, non habere certū victū, & vestitū tempore sanitatis. Altissimus, nolle habere certū victū & vestitū tempore infirmitatis. In hoc vltimo gradu fuit Christus, cum nō habuit vbi caput suum reclinaret, nec haustū aquæ, nec vestem, sed nudus ante crucem stetit. Cogit & maior difficultatis ratio. Nam difficile est, cum quis bene valet, & sanus, ac robustus est, indigentiam amare, multo autem difficilius, cum ægrotus est, & imbecillus, penuriam atque inopiam amplecti. Cogit denique quotidianū experimentum. Nam vidimus non semel viros spirituales, & religiosos, tempore bonæ valetudinis satis constanter à seipsis etiam necessaria abstulisse, vt propter Dominum aliquā indigentiam paterentur: qui tamen infirmitate probati, nescierunt nec minimam indigentiam sine mœrore, & impatientia sustinere. Ac proinde cum hæc duo se iuncta, separatæque inueniantur, non in congruē ad duos paupertatis gradus pertinere dicuntur.

Bonau. tract. de gradibus virtut. ca. 9. to. 1. opusc.

In hoc autem gradu certē cum timore & reuerentia loquimur: nā viros spirituales, & Deo cōsecratos, in infirmitate & afflictione positos nollemus cōstringere, immo fouere, consolari, & illis modis omnibus indulgere. Genus quippe crudelitatis est, afflictū affligere, & desolatū angustare, de quo conquestus est aliquando David, dicens ad Dominum: Quoniam quem tu percussisti, persecuti sunt, & super dolorem

Pf. 68. 27

Vincen. tract. de vita spir. c. 1.

Isaie 30. 20.

Luce 16. 25.

